

VÄLIVEDEN – ÄHTÄRINSALMEN RANTAYLEISKAAVAN MUUTOS: LUONTOARVOJEN PERUSSELVITYS RAKENTAMATTOMILLA TONTEILLA



FM (biologi) Turkka Korvenpää
18.9.2025

Sisällys:

1. JOHDANTO	3
2. MENETELMÄT	4
3. KIINTEISTÖ 989-402-2-60	5
4. KIINTEISTÖT 989-402-9-76 JA 989-402-5-153	7
5. KIINTEISTÖ 989-402-2-76	9
6. KIINTEISTÖT 989-402-9-70 JA 989-402-9-74	11
7. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	13

Kannen kuva: Nuorta koivuvaltaista metsää kiinteistöllä 989-402-9-70.

Pohjakartat ja ilmakuvat: © Maanmittauslaitos 09/2025.

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä luontoarvojen perusselvityksen Ähtärin Väliveden – Ähtärinsalmen rantayleiskaavan muutosta varten. Selvitys koskee kaavamuutosalueen vielä rakentamattomia tontteja (kartta 1).



Kartta 1. Selvityskohteiden sijainti.

Selvityksen teki FM (biologi) Turkka Korvenpää, ja se perustuu 28.5.2025 suoritettuun maastokäyntiin. Suomen Lajitietokeskukselle tehtiin aineistopyyntö (Suomen Lajitietokeskus 2025) selvityskohteilta ja niiden välittömästä lähiympäristöstä. Selvitys sisältää luontotyyppi- ja kasvillisuuskartoituksen ja liito-oravakartoituksen. Lisäksi selvitettiin uhanalaista lajistoa ja muille luontodirektiivin IV-liitteen lajeille sopivia elinympäristöjä.

2. MENETELMÄT

Liito-oravakartoituksessa etsittiin liito-oravan papanoita ja muita merkkejä lajista haapojen ja kookkaiden kuusten sekä koivujen tyviltä. Lisäksi etsittiin kolopuita ja tarkasteltiin metsärakennetta. Yhdeltäkään selvityskohteelta ei ollut aiempia liito-oravahavaintoja (Suomen Lajitietokeskus 2025), eikä lajista löydetty merkkejä nytkään. Kunkin kiinteistön käsittelyn kohdalla kuvataan tarkemmin kiinteistöjen metsärakennetta.

Kunkin kiinteistön luontotyypeistä ja kasvillisuudesta laadittiin lyhyet kuvaukset. Lisäksi määritettiin, onko kiinteistöllä jokin alla luetelluista arvokkaista luontotyypeistä:

- luonnonsuojelulain suojaama luontotyyppi
- vesilain suojaama luontotyyppi
- metsälain erityisen tärkeä elinympäristö
- Metso-kriteerit luokassa I täyttävä kohde
- uhanalaisen luontotyypin edustava esiintymä
- muu luontoarvoiltaan merkittävä kohde

Kuvaukset sisältävät tietoa mm. elävästä ja kuolleesta puustosta, putkilokasvillisuudesta ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin luontotyyppistä (luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/, Kontula & Raunio 2018a ja b). Luontotyyppien uhanalaisuudessa merkittävää on uhanalaisuusluokan lisäksi luontotyypin ekologinen laatu. Esimerkiksi tavanomaisena talousmetsänä käsitelty voimakkaasti harvennushakattu, lahoppuustoltaan niukka, varttunut kuiva kangasmetsä kuuluu uhanalaisuusluokkaan vaarantunut (uhanalainen), mutta on ekologiselta laadultaan heikko, sillä luontotyypin tila on voimakkaasti heikentynyt, kun ihmistoiminta on perin pohjin muuttanut metsän luontaisia ominaispiirteitä. Sen sijaan ekologiselta laadultaan erinomaiset ja hyvät kohteet ovat jo tällä hetkellä luontoarvoiltaan merkittäviä. Laadultaan kohtalaiset ja heikot kohteetkin kehittyvät toki aikaa myöten arvokkaammiksi, jos ne jätetään luonnontilaan (tai mm. perinnebiotooppien kohdalla ovat asianmukaisesti hoidettuja). Luontaisesti harvinaisten luontotyyppien (kuten lähteiden ja kalkkikallioiden) ja perinnebiotooppien kohdalla asian merkitys korostuu, ja ne voivat olla luontoarvoiltaan merkittäviä laadultaan heikkoinakin. Selvityskohteilla ei esiinny tällaisia luontaisesti harvinaisia luontotyyppisiä tai perinnebiotooppeja.

3. KIINTEISTÖ 989-402-2-60

Kiinteistö sijaitsee Ähtärinjärven eteläosassa järven länsirannalla (kartat 2-3). Se on varsin harvaksi hakattua tuoretta kangasta (kuva 1), jossa esiintyy soistuneita laikkuja. Hakkuun jälkeen kasvanutta taimikkoa ja vesakkoa on raivattu. Kenttäkerroksessa tavataan yleistä metsäkasvistoa kuten puolukkaa, metsäkortetta, mustikkaa ja oravanmarjaa. Kiinteistön eteläosaan on jätetty hakkaamaton kaistale vanhaa mäntypuustoa, ja rannalla on noin 20 m leveä puustoinen suojavyöhyke. Suojavyöhykkeellä kasvaa melko vanhaa sekapuustoa. Ainoastaan tämä suojavyöhyke on edes jossain määrin liito-oravalle sopivaa elinympäristöä. Uhanalaisia, silmälläpidettäviä tai muuten huomionarvoisia lajeja ei havaittu, eikä niistä ole aiempiakaan tietoja. Rantakasvillisuus on niin niukkaa, ettei viitasammakolle sopivia kutupaikkoja ole.



Kuva 1. Kiinteistö 989-402-2-60 on voimakkaasti hakattua.



Kartat 2-3. Kiinteistö 989-402-2-60 kartalla ja ilmakuvalla.

4. KIINTEISTÖT 989-402-9-76 JA 989-402-5-153

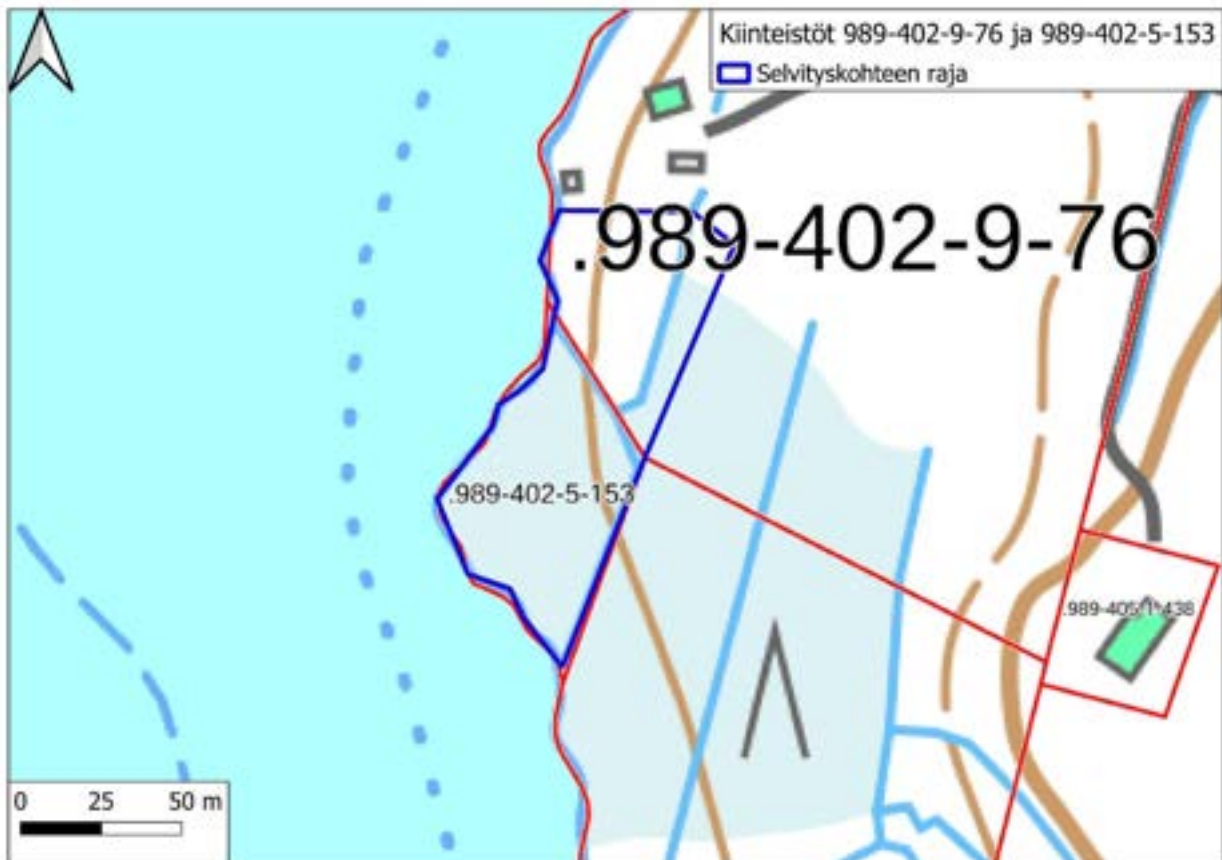
Selvityskohde sijaitsee Ähtärinjärven eteläosassa järven itärannalla (kartat 4-5). Kiinteistöllä 989-402-9-76 kasvaa ojituksen kuivaamalla kangasrämeellä nuorta tiheää männikköä (kuva 2). Mäntyjen seassa on melko paljon koivua ja vähän kuusta. Kenttäkerroksessa kasvaa tavanomaista metsälajistoa kuten puolukkaa, mustikkaa ja juolukkaa. Kiinteistöllä 989-402-5-153 on ojitettua, kuivunutta, karua rämettä, jonka puusto on säilynyt harvana (kuva 3). Pienikokoisten mäntyjen seassa kasvaa vähän koivua. Ojat ovat vanhoja ja melko umpeutuneita. Kenttäkerroksen kasvistoon kuuluvat runsaiden kanervan ja siniheinän lisäksi esim. tupasvilla, suokukka, variksenmarja, vaivaiskoivu ja vaivero. Kummallakaan kiinteistöllä ei kasva liito-oravalle sopivaa puustoa. Uhanalaisia, silmälläpidettäviä tai muuten huomionarvoisia lajeja ei havaittu, eikä niistä ole aiempiakaan tietoja. Rantakasvillisuus on niin niukkaa, ettei viitasammakolle sopivia kutupaikkoja ole.



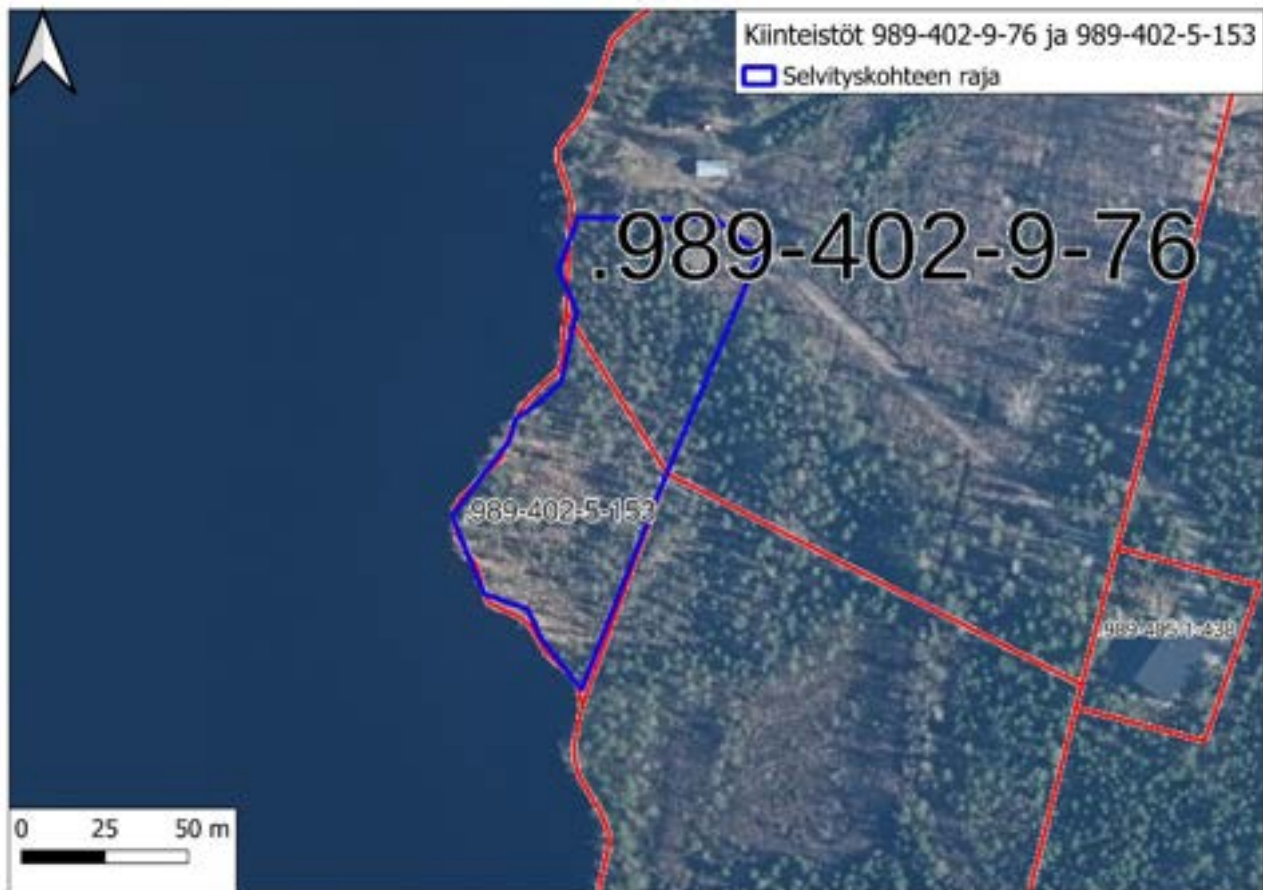
Kuva 2. Kiinteistön 989-402-9-76 puustoa.



Kuva 3. Harvapuustoista ojitettua rämettä kiinteistöllä 989-402-5-153.



Kartta 4. Kiinteistöt 989-402-9-76 ja 989-402-5-153 kartalla.



Kartta 5. Kiinteistöt 989-402-9-76 ja 989-402-5-153 ilmakuvalla.

5. KIINTEISTÖ 989-402-2-76

Kiinteistö 989-402-2-76 sijaitsee Väliveden itärannalla (kartat 6-7). Kiinteistöllä kasvaa harvahkoa taimikkoa ja nuorta puustoa (koivua ja kuusta, kuva 4). Metsätyyppi vaihtelee tuoreesta kuivahkoon kankaaseen. Mäellä kasvaa harvassa vanhoja mäntyjä. Kenttäkerroksessa tavataan mm. mustikkaa ja puolukkaa. Liito-oravalle sopivaa puustoa ei ole. Osa kiinteistöstä on raivattu ilmeisesti tulevaa rakentamista silmällä pitäen. Uhanalaisia, silmälläpidettäviä tai muuten huomionarvoisia lajeja ei havaittu, eikä niistä ole aiempiakaan tietoja. Rantakasvillisuus on niin niukkaa, ettei viitasammakolle sopivia kutupaikkoja ole.



Kuva 4. Kiinteistöä 989-402-2-76.



Kartta 6. Kiinteistö 989-402-2-76 kartalla.



Kartta 7. Kiinteistö 989-402-2-76 ilmakuvalla.

6. KIINTEISTÖT 989-402-9-70 JA 989-402-9-74

Kiinteistöt 989-402-9-70 ja 989-402-9-74 sijaitsevat Väliveden länsirannalla (kartat 8-9). Selvityskohteen pohjoisosassa sijaitsee vanha mökki. Sen pohjoispuolella on tiheää, melko varttunutta kuusi – mänty - koivumetsää kasvavaa lehtomaista kangasta (kuva 5), jossa tavataan mm. käenkaalia, lillukkaa, oravanmarjaa ja metsäimarretta. Rannalla kesämökin kohdalla ja siitä pohjoiseen kasvaa järeitä haapoja, joista kahdessa on kolo (kolopuut olisi hyvä säästää). Mökistä etelään on tiheää, jo suhteellisen varttunutta koivikkoa, jossa kasvaa melko paljon kuusta lähinnä jo melko korkeana alikasvoksena (kannen kuva) ja vähän mäntyä. Metsätyyppi on tuoretta kangasta. Kasvistoon kuuluvat mm. mustikka, oravanmarja ja nuokkotalvikki. Maassa makaa vähän kapeaa koivulahopuuta. Selvityskohde rajoittuu lännessä voimakkaasti harvennettuun metsään. Mökistä pohjoiseen oleva alue kolohaapoineen sopii melko hyvin liito-oravalle, mutta papanoita tai muita merkkejä lajista ei löydetty. Myöskään aiempia liito-oravahavaintoja ei ole. Muitakaan uhanalaisia,

silmälläpidettäviä tai muuten huomionarvoisia lajeja ei havaittu, eikä niistä ole aiempiakaan tietoja. Rantakasvillisuus on niin niukkaa, ettei viitasammakolle sopivia kutupaikkoja ole.



Kuva 5. Metsää vanhan mökin pohjoispuolella.



Kartta 8. Kiinteistöt 989-402-9-70 ja 989-402-9-74 kartalla.



Kartta 9. Kiinteistöt 989-402-9-70 ja 989-402-9-74 ilmakuvalla.

7. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Keskinen, H.-L., Raunio, A., Forss, S., Kartano, L., Karttunen, K., Kokko, A., Kontula, T., Koskela, K., Mäkelä, K., Pykälä, J., Rytteri, T. & Väänänen, M. 2024. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje, luonnos 15.5.2024. 281 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018a. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018b. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.

luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#

Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.

Nieminen, M. 2017. Liito-orava (*Pteromys volans* Linnaeus, 1758). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 48-55. Suomen ympäristö 1/2017.

Suomen Lajitietokeskus 2025. Aineistopyyntö 17.9.2025.

Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021. Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>